

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กรมการฝึกหัดครูเป็นหน่วยงานที่สำคัญหน่วยงานหนึ่ง ที่มีความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพทางด้านการฝึกหัดครูของครู โดยให้วิทยาลัยครูที่อยู่ในสังกัดจำนวน 36 แห่ง เป็นผู้ดำเนินงานตามนโยบายภายใต้การควบคุมของสภาการฝึกหัดครู และปฏิบัติงานไปตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู มาตราที่ 5 ซึ่งได้บัญญัติไว้ว่า "ให้วิทยาลัยครูเป็นสถานการศึกษาและการวิจัย มีวัตถุประสงค์ในการให้การศึกษา วิชาการ และผลิตครูถึงระดับปริญญาตรี ทำการวิจัย ส่งเสริมวิชาชีพ และวิถึฐานะของครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ผู้บริหารการศึกษา ทำนุบำรุงวัฒนธรรมให้บริการทางด้านวิชาการแก่สังคม¹

เมื่อพิจารณาตามพระ ราชบัญญัติของวิทยาลัยครูดังกล่าวนี้ วิทยาลัยครูจะมีภารกิจหลายประการทั้งที่ พระนอม แก้วกำเนิด ได้กล่าวสรุปไว้ ดังนี้

1. ผลิตครู
2. ศึกษา ค้นคว้า ทดลอง และวิจัยทางการศึกษา
3. ส่งเสริมวิชาชีพและวิถึฐานะของครู รวมทั้งเจ้าหน้าที่บริหารการ
ศึกษา
4. ทำนุบำรุงวัฒนธรรม
5. ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม²

¹ "พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2518," ราชกิจจานุเบกษา 27 (กุมภาพันธ์ 2518): 24.

² พระนอม แก้วกำเนิด, "งานของวิทยาลัยครู" ครูปริทัศน์ 2 (สิงหาคม 2520): 6.

งานดังกล่าวนั้นจะอยู่ในความรับผิดชอบของคณาจารย์ทุกคนในวิทยาลัยที่จะต้องช่วยกันปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลดีแก่ส่วนรวมได้มากที่สุด หากมาพิจารณาถึงงานโดยเฉพาะในก้านที่เกี่ยวกับการผลิตครู ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการฝึกหัดครูนั้น มีจุดมุ่งหมายที่จะผลิตครูตามหลักสูตรของการฝึกหัดครู มี 2519 ว่า "จะผลิตครูที่มีความรู้ความสามารถ มีความรับผิดชอบในหน้าที่ มีความรัก ความศรัทธา และมีวิญญูณของความ เป็นครู มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมทั่วไป ให้เป็นผู้ใฝ่หาความรู้ อยู่เป็นกิจ รู้จักสร้างสรรค์ และตระหนักในปัญหาของสังคม เข้าใจการปฏิบัติ และมีทัศนคติที่ถูกต้อง เหมาะสมเกี่ยวกับบ้านเมือง การปกครอง ตลอดจนการดำรงชีวิตในระบอบประชาธิปไตย ทั้งยังมุ่งให้เป็น ผู้มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะและทัศนคติที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาท้องถิ่น และสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ"¹ นอกจากนี้ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 ยังได้เน้นถึงความสำคัญของการฝึกหัดครูไว้ว่า "การฝึกหัดครูเป็นการศึกษาที่มุ่งสร้างครูให้สามารถปฏิบัติงานและทำหน้าที่เป็นผู้ก่อให้เกิดการเรียนรู้ และพัฒนาการโดยรอบคอบขึ้นในตัวของผู้เรียน เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรมในระดับวิญญูณขั้นที่ปฏิบัติได้ และมีลักษณะที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมไทย การปกครองของประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ทั้งในแง่บุคคลิกลักษณะทั่วไป ความสัมพันธ์ต่อศิษย์ และบทบาทต่อสังคมอีกด้วย"²

การที่จะให้ไค้ครูที่มีประสิทธิภาพตามเป้าประสงค์นั้น กรมการฝึกหัดครูมีวิธีจัดดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องของการผลิตครู ซึ่งได้ระบุไว้ในนโยบายการจัดการฝึกหัดครูตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติระยะที่ 5 (ปี 2525 - 2529) ว่า ผลิตและปรับปรุงให้ไค้มาตรฐาน มีคุณภาพ คุณธรรม จริยธรรม เหมาะสมกับความจำเป็นในการพัฒนา

¹กรมการฝึกหัดครู, หลักสูตรการฝึกหัดครู สภาการฝึกหัดครู พุทธศักราช 2519 (พระนคร: โรงพิมพ์คำราช, 2520), หน้า 2.

²สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, กองแผนงาน, แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2520), หน้า 9.

ทางเศรษฐกิจและสังคม¹

การผลิตครูให้มีคุณภาพนั้น จะต้องผ่านการฝึกอบรมเป็นอย่างดี ซึ่งถ้าจะพิจารณาหลักสูตรของการฝึกหัดครูจนถึงระดับปริญญาจะทราบว่า ในหลักสูตรได้กำหนดให้มีการเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ คือเมื่อเรียนวิชาต่าง ๆ ครบตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแล้ว จะต้องให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ตรงจากการฝึกสอน ซึ่งได้กำหนดวิชาที่ต้องฝึกสอนไว้ว่า "วิชาประสบการณ์ภาคปฏิบัติ"² จัดเป็นวิชาบังคับที่นักศึกษาจะต้องออกฝึกสอนในภาคเรียนใดภาคเรียนหนึ่ง ในปีสุดท้ายของการเรียนในระดับนั้น ๆ ซึ่งถือเป็นการฝึกวิชาชีพครูที่มีความสำคัญและมีความหมายต่อชีวิตนักศึกษาครูเป็นอันมาก นอกจากนี้การฝึกสอนยังเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้พัฒนาบุคลิกภาพ ทักษะ และความสำเร็จของงานในวิชาชีพครูอีกด้วย ดังนั้นการฝึกสอนจึงเป็นส่วนประกอบที่ถือว่าเป็นหัวใจของโครงการฝึกหัดครูทุกชั้นและทุกประเภท³

นพพงษ์ บุญจิตราวุธ ได้เน้นถึงความสำคัญของการฝึกสอนไว้ว่า การฝึกสอนเป็นหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของสถาบันการฝึกหัดครูระดับต่าง ๆ ที่พยายามจัดให้นักเรียน นิสิต นักศึกษา ได้นำเอาทฤษฎีต่าง ๆ ทั้งหมดที่เรียนมาปฏิบัติ เพื่อให้เขาใจเกี่ยวกับจิตวิทยา พัฒนาการของเด็ก เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดกว้างขวาง และริเริ่มในการทำงาน เขาใจบทบาทของการเป็นครู โดยการได้ปฏิบัติจริง รู้จักเลือกใช้วิธีการสอนใดถูกต้อง มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู เรียนรู้การบริการโรงเรียน ตลอดจนเขาใจและทำงานร่วมกับ

¹"วัตถุประสงค์และแนวนโยบายการพัฒนาการฝึกหัดครูในร่างของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ 5 (2525 - 2529)" วารสารการศึกษาแห่งชาติ 15 (เมษายน - พฤษภาคม 2524): 1-2.

²สภาการฝึกหัดครู, หลักสูตรฝึกหัดครู, หน้า 23.

³วิทยาลัยครูเชียงใหม่, การทดลองฝึกทักษะบางประการก่อนการฝึกสอนของนักศึกษาวิทยาลัยครูเชียงใหม่ระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง (ทุนอุดหนุนการวิจัย กรมการฝึกหัดครู, ปีการศึกษา 2521), (ม.ป.ท.), หน้า 1.

ผู้บริหาร คณะครู เจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ของโรงเรียน นักเรียน ผู้ปกครอง และคนในชุมชนอาชีพต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี"¹

จะเห็นว่า การฝึกสอนเป็นสิ่งที่ให้ประโยชน์แก่นักศึกษาได้มีโอกาสดอก ทดลองฝึกปฏิบัติงานในหน้าที่ครูอย่างแท้จริง ดังที่ จอห์น เอ็น ไมเคิลลิส และ พอล อาร์ กริม (John N. Michaelis and Paul R. Grim) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการฝึกสอนว่า "การฝึกสอนจะช่วยให้นักศึกษาได้เรียนรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของครู สภาพห้องเรียน ทำให้ทราบปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียนได้และการฝึกสอนนั้น เปรียบได้กับการสะสมเงินในธนาคารไว้ใช้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์มาก คล้ายกับการฝึกสอนเพื่อออกไปประกอบอาชีพในการเป็นครู"² และนอกจากนี้แล้วการฝึกสอนยังให้ประโยชน์ต่อสถาบันฝึกหัดครูอีกด้วย ซึ่ง เกล เอ็ม อินโล (Gail M. Inlow) กล่าวว่า "การฝึกสอนเป็นสิ่งที่วัดคุณภาพของโครงการฝึกหัดครู เพราะจะทำให้สถาบันฝึกหัดครูได้ทราบถึงข้อบกพร่องของตนเองและทำการปรับปรุงโครงการฝึกสอนให้ดีขึ้นอยู่เสมอ"³

หากพิจารณาจากแนวความคิดของบุคคลดังกล่าวแล้วจะเห็นว่า การฝึกสอนจะต้องอาศัยความร่วมมือขององค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย คือ ทั้งทางสถาบันฝึกหัดครู หน่วยโรงเรียนฝึกสอน และหน่วยงานของอำเภอ จังหวัด และชุมชนของท้องถิ่น ในอันที่จะให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ เพื่อให้นักศึกษาฝึกสอนมีประสบการณ์อย่างกว้างขวาง

¹ นพพงษ์ บุญจิตราคุสัย, สมานานิตศกักรฝึกสอน (นครสวรรค์: วิทยาลัยครู นครสวรรค์, 2518), หน้า 1.

² John N. Michaelis and Paul R. Grim, The Student Teacher in Elementary School (New York: Prentice-Hall, 1953), p. 1.

³ Gail M. Inlow, Maturity in Higher School Teaching (Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall Inc., 1963), p. 400.

มีความรู้ความสามารถ มีความมั่นใจในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการฝึกสอน ความจริงแล้ว การฝึกสอนของสถาบันฝึกหัดครูน่าจะดำเนินและสำเร็จจุดมุ่งไปด้วยก็สมตามเจตนารมณ์ของการฝึกหัดครู เพราะมีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย หลายหน่วยงานให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนอย่างเต็มที่ แต่สภาพในปัจจุบันนั้น เรื่องนี้ยังเป็นปัญหามานักตอกอยู่มากในกรณีที่ว่านักศึกษาเมื่อสำเร็จออกมาแล้ว ยังคงอยู่ในเชิงคุณภาพ ซึ่งอาจมีสาเหตุหลายประการคือ

1. จากตัวนักศึกษาเอง
2. จากกระบวนการฝึกฝนอบรมในสถาบันฝึกหัดครูที่อยู่ในประสิทธิภาพ
3. จากตัวหลักสูตร¹

สาเหตุที่นับว่าเป็นผลและมีอิทธิพลมากเกี่ยวกับเรื่องการผลิตครูออกมาแล้วยังคงอยู่ในเชิงคุณภาพก็คือ สาเหตุจากประการที่ 2 ซึ่งเกี่ยวข้องกับอาจารย์นิเทศก์ผู้มีบทบาทหน้าที่สำคัญในเรื่องการฝึกสอนอยู่หลายด้าน ดังที่ อลีน เคลย์ตัน เฮนส์ (Aleyne Clayton Haines) ได้จำแนกบทบาทของอาจารย์นิเทศก์ไว้ 3 ประการ คือ

1. บทบาทของอาจารย์นิเทศก์ในฐานะที่เป็นนักประชาสัมพันธ์ในการติดต่อระหว่างหน่วยโรงเรียนฝึกสอนกับสถาบันฝึกหัดครูและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการฝึกสอนหลายฝ่าย เพื่อประโยชน์ในการฝึกสอน
2. บทบาทของอาจารย์นิเทศก์ในฐานะทำการนิเทศทางวิชาการ ซึ่งเกี่ยวกับการหาข่าวสาร รายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับโรงเรียนฝึกสอน การประชุมและอภิปรายปัญหา ตลอดจนการแก้ปัญหาร่วมกันกับอาจารย์นิเทศก์ ทั้งนี้เพื่อให้นักศึกษาได้เข้าใจบทบาทของอาจารย์นิเทศก์ให้ถูกต้อง
3. บทบาทของอาจารย์นิเทศก์ในฐานะเป็นผู้ประสานงานในการที่จะต้องปฏิบัติงานร่วมกับอาจารย์ใหญ่ อาจารย์พี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกสอน เกี่ยวกับการดำเนินงานตามนโยบายในโครงการฝึกสอนร่วมกัน ซึ่งจะต้องมีการปรึกษาหารือและวางแผนงานร่วมกัน

¹หอม คลายานนท์, "การจัดการฝึกหัดครูเพื่อมุ่งสู่มาตรฐานวิชาชีพชั้นสูง," ครูปริทัศน์ 3 (พฤศจิกายน 2521), หน้า 37-38.

อย่างสม่ำเสมอ¹

วิชัย วงษ์ใหญ่ ได้กล่าวถึงผลดีที่อาจารย์นิเทศก์ได้ออกไปช่วยเหลือ และ
ร่วมงานกับนักศึกษาฝึกสอนได้หลายประการดังนี้คือ

1. เป็นการช่วยเหลือนักศึกษาฝึกสอนให้มีประสิทธิภาพและแนะนำนักศึกษาให้
ถูกทางที่จะออกเป็นครูต่อไป
2. ทำให้อาจารย์นิเทศก์เห็นสภาพและปัญหาแวดล้อมจริง ที่จะนำมาปรับปรุง
การเรียนการสอนให้ถูกต้องตามสภาพจริงของสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงและพัฒนา
3. ช่วยในการปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาวิชาหลักสูตรการสอนให้เหมาะสม
4. เป็นการเพิ่มสัมพันธภาพระหว่างโรงเรียนกับสถาบันฝึกหัดครูให้ใกล้ชิด
กันมากขึ้น
5. จะช่วยลบล้างปัญหาเรื่องการสอนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติให้สัมพันธ์กันยิ่งขึ้น²

จะเห็นว่า อาจารย์นิเทศก์เป็นผู้ที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการฝึกสอน ทั้งยังเป็น
ผู้ที่มีประสบการณ์อย่างกว้างขวางในการที่จะต้องปฏิบัติงานร่วมกับอาจารย์ในภาควิชาต่าง ๆ
เพื่อเตรียมนักศึกษาฝึกหัดครูให้เป็นครูที่ดี มีคุณภาพ ซึ่งจะต้องมีการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ
เช่น จัดวางนโยบายการปฏิบัติงานในโครงการฝึกสอน เกี่ยวกับการประชุมนิเทศ การนิเทศ
นักศึกษาฝึกสอน จัดสัมมนาการฝึกสอน ปรึกษาหารือกับผู้ร่วมงานในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับ
การปฏิบัติงาน การฝึกสอน และเป็นผู้ติดตามประเมินผลการฝึกสอน เพื่อจะได้ทราบผล
การปฏิบัติงานของอาจารย์นิเทศก์ว่าควรมีการปรับปรุงแก้ไขอย่างไร มีทักษะใคบ้างที่
เอื้ออำนวยต่อการนิเทศการฝึกสอนให้ดำเนินไปด้วยดี มีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจ
เป็นอย่างยิ่งในการทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอน

¹Aleyne Clayton Haines, Guiding The Student Teaching Process
Elementary Education (Chicago: Rand McNally, 1960), pp. 37-52.

²วิชัย วงษ์ใหญ่, "การฝึกหัดครู," อุดมศึกษาและการฝึกหัดครู (อยุธยา:
โรงพิมพ์เทียนวัฒนา, 2518), หน้า 73-74.

เกี่ยวกับทักษะในการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูภาคใต้ ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

1. ในปัจจุบันยังไม่ม้งานวิจัยงานใดที่กล่าวถึงทักษะในการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ไว้อย่างชัดเจน
2. เพื่อสนองเจตนารมณ์ของการฝึกหัดครูในเรื่องการพัฒนาคุณภาพของอาจารย์นิเทศก์ให้ดียิ่งขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อจะหาแนวทางในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครู ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ในการผลิตครูที่ดี เป็นที่พึงปรารถนาของสังคมและประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะทั้ง 5 ด้านที่ใช้ในการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ ตามความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์กับนักศึกษาฝึกสอนในมหาวิทยาลัยครูภาคใต้
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะในการนิเทศทั้ง 5 ด้านระหว่างอาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอนในวิทยาลัยครูภาคใต้

สมมติฐานของการวิจัย

อาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะในการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูภาคใต้แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาและอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูภาคใต้ ซึ่งประกอบด้วย วิทยาลัยครูสงขลา วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช วิทยาลัยครูยะลา วิทยาลัยครูภูเก็ต และวิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี

2. กลุ่มตัวอย่างประชากรคือ นักศึกษาฝึกสอนและอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูภาคใต้ที่ออกทำการฝึกสอนและทำหน้าที่นิเทศในภาคต้นปีการศึกษา 2525

3. ผู้วิจัยจะทำการวิจัยเกี่ยวกับทักษะในการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ที่กล่าวถึงปฏิบัติอยู่ในปัจจุบันที่สามารถแสดงออกได้ตามหัวข้อดังต่อไปนี้

3.1 ทักษะในด้านการเป็นผู้นำ (Supervision as Skill in Leadership)

3.2 ทักษะในความสัมพันธ์ (Supervision as Skill in Human Relations)

3.3 ทักษะในด้านการบวนการหมู่พวก (Supervision as Skill in Group Process)

3.4 ทักษะในด้านการบริหารงานบุคคล (Supervision as Skill in Personnel Administration)

3.5 ทักษะในด้านการประเมินผล (Supervision as Skill in Evaluation)

ประโยชน์ของการวิจัย

1. เพื่อให้อาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูมีความรู้ มีความเข้าใจ และรู้จักนำทักษะต่าง ๆ ไปใช้ในการปฏิบัติงานการนิเทศการฝึกสอนให้มีประโยชน์มากยิ่งขึ้น

2. เพื่อเป็นแนวทางในการฝึกอบรมและเตรียมอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูให้ปฏิบัติงานด้านการนิเทศการฝึกสอนให้มีประสิทธิภาพ

3. เพื่อแสวงหาจุดเด่นและจุดอ่อนในทางทักษะของอาจารย์นิเทศก์ เพื่อหาทางสนับสนุนหรือปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย

ทักษะ หมายถึง ความชำนาญในการกระทำเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งบุคคลแสดงออกได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป

ทักษะในการนิเทศ หมายถึง ความชำนาญในการปฏิบัติงานการนิเทศในค้ำ
ความเป็นผู้นำ มนุษยสัมพันธ์ กระบวนการหมู่พวก การบริหารบุคคล และในค้ำงานการประเมิน
ผลค้ำอย่างถูกต้องเหมาะสม เป็นที่ยอมรับของอาจารย์นิเทศค้ำและนักศึกษาฝึกสอน

วิทยาลัยครู หมายถึง สถาบันฝึกหัดครูในสังกัดกรมการฝึกหัดครู กระทรวง
ศึกษาธิการ

วิทยาลัยครูภาคค้ำ หมายถึง วิทยาลัยครูสงขลา วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช
วิทยาลัยครูยะลา วิทยาลัยครูภูเก็ต วิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี

ศูนย์ฝึกสอน หมายถึง หน่วยงานในวิทยาลัยครูที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการจัด
ค้ำเนินการฝึกสอน

การนิเทศการฝึกสอน หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลมีส่วนร่วมในการฝึกสอน ร่วมกัน
ปฏิบัติกรในการให้ค้ำแนะนำช่วยเหลือเป็นที่ปรึกษาให้ข้อเสนอแนะ แก่นักศึกษาในขณะที่
ทำกรฝึกสอน

อาจารย์นิเทศค้ำ หมายถึง อาจารย์ที่ได้รับการแต่งตั้งจากวิทยาลัยครูในแต่ละ
ปีการศึกษาให้ทำหน้าที่นิเทศการฝึกสอนแก่นักศึกษาในหน่วยโรงเรียนฝึกสอน ติดต่อประสาน
งานระหว่างโรงเรียนฝึกสอน ครูใหญ่ อาจารย์ที่เลี้ยง นักศึกษาฝึกสอน กับวิทยาลัยครู
และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

นักศึกษาฝึกสอน หมายถึง นักศึกษาที่วิทยาลัยครูส่งออกไปทำกรฝึกสอน

หน่วยโรงเรียนฝึกสอน หมายถึง โรงเรียนต่าง ๆ ที่วิทยาลัยครูคัดเลือกและ
ส่งนักศึกษาออกไปทำกรฝึกสอน

กรฝึกสอน หมายถึง กรที่นักศึกษาออกไปฝึกปฏิบัติงานค้ำงานการให้กรศึกษาใน
โรงเรียนที่วิทยาลัยค้ำกำหนดให้ภายใต้การนิเทศอย่างใกล้ชิดของอาจารย์นิเทศค้ำและบุคลากร
ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ตรง เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการที่จะ
ออกไปเป็นครูในภายหน้าค้ำไปค้ำ

บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการฝึกสอน หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนฝึกสอน อาจารย์
 ฝ่่าวิชาการศึกษาของโรงเรียน ครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และนักศึกษาฝึกสอน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่จะทำการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ อาจารย์นิเทศก์
 และนักศึกษาฝึกสอนระดับปริญญาตรีในวิทยาลัยครูภาคใต้ที่ออกทำการนิเทศและฝึกสอน
 ในภาคต้น ปีการศึกษา 2525 โดยสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling)
 อาจารย์นิเทศก์คิดเป็นร้อยละ 90 จากวิทยาลัยครูแต่ละแห่ง ได้จำนวนอาจารย์นิเทศก์
 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรจำนวน 159 คน สำหรับนักศึกษาฝึกสอนระดับปริญญาตรีคิด
 เป็นร้อยละ 25 ของวิทยาลัยครูแต่ละแห่ง ได้จำนวนนักศึกษาฝึกสอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
 ประชากร 324 คน รวมกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 483 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัย
 แนวทางในการค้นคว้าจากหนังสือ บทความ วารสาร เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม
 มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะในการนิเทศของ
 อาจารย์นิเทศก์ ลักษณะการตอบแบบสอบถามเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale)
 ซึ่งครอบคลุมถึงทักษะทั้ง 5 ด้านคือ

ทักษะในด้านความเป็นผู้นำ (Supervision as Skill in
 Leadership)

ทักษะในด้านมนุษยสัมพันธ์ (Supervision as Skill in
 Human Relations)

ทักษะในด้านการกระบวนการหมู่พวก (Supervision as Skill in Group Process)

ทักษะในด้านการบริหารบุคคล (Supervision as Skill in Personnel Administration)

ทักษะในด้านการประเมินผล (Supervision as Skill in Evaluation)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิได้วิจารณ์และตรวจแก้แบบสอบถามเพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ก่อนนำไปใช้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยจะออกไปเก็บรวบรวมข้อมูลที่วิทยาลัยครูในภาคใต้ทั้ง 5 แห่งด้วยตนเอง เพื่อให้ได้แบบสอบถามครบตามจำนวนที่ต้องการให้มากที่สุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้วิธีหาค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทักษะในการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ วิเคราะห์โดยใช้วิธีการต่าง ๆ ดังนี้คือ หาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอนกับอาจารย์นิเทศก์โดยทดสอบค่าที (t-test)

5. นำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลมาตีความเสนอผลการค้นคว้าวิจัย จัดทำเป็นตารางประกอบคำอธิบาย สรุปผล อภิปราย และให้ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ลำดับชั้นในการเสนอผลการวิจัย

ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยในรูปของตารางประกอบคำอธิบาย โดยแบ่งออกเป็น 5 บท ดังนี้คือ

บทที่ 1 บทนำ กล่าวถึง ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตการวิจัย ประโยชน์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และลำดับชั้นในการเสนอผลการวิจัย

บทที่ 2 กล่าวถึง เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยความหมายของการนิเทศการศึกษา การจัดประสบการณ์วิชาชีพครู บทบาทของอาจารย์นิเทศก์ และทักษะในการนิเทศการศึกษา

บทที่ 3 เสนอวิธีดำเนินการวิจัย และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง ประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 กล่าวถึงการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 เป็นการสรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ